

ਅਦਾਲਤ ਜੀ.ਐਲ. ਚੋਪੜਾ, ਜੇ.

ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਜਾਬ, ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਦੀਵਾਨੀ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 692 - 1958

ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਏਕੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ (1948 ਦਾ 1)— ਸੈਕਸ਼ਨ 42- ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਡਰ "ਫਾਇਲ" ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ— ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਚਾਹੇ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇ— ਉਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ— ਕੀ ਪਿਛਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ— ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ— ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਧਾਰਾ 42- ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਏਕੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਜਿਸ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ, ਉਸਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਉਚਿਤਤਾ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ, ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਗਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਪਿਛਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਆਖਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਜੁਬਾਨੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਉਚਿਤਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226/227 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਸ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਮਿਤੀ 8 ਜੂਨ, 1958 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਦੇਆਬੀਆ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਚੇਤਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਐਚ. ਐਸ. ਗੁਜਰਾਲ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਚੋਪੜਾ, ਜੇ.—ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 222 ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 8 ਜੂਨ, 1958 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ, ਜਲੰਧਰ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਏਕੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਤਹਿਤ, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ: ਪਿੰਡ ਤਲਵੰਡੀ ਬਖਤਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਬਟਾਲਾ ਵਿੱਚ ਏਕੀਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਾਲ 1951 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਏਕੀਕਰਨ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਵੰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਸਾਲ 1954 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਧਾਰਾ 21 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵੀ 15 ਸਤੰਬਰ, 1954 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਵੀਆਂ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲੀਆਂ

ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਲ 1955 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਜਮਾਬੰਦੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 8 ਜੂਨ, 1958 ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਨਾ ਬਾਰਾਂ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਅੱਠ ਆਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 7 ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਦੇਆਬੀਆ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਤਹਿਤ ਮਿਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਅੰਤਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜੇ ਹੋਇਆ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਸੌਂਪੀ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀ 6 ਮਈ, 1955 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਇਕੋ ਇਕ ਆਦੇਸ਼ "ਫਾਇਲ" ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਆਦੇਸ਼ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ- "ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਉਚਿਤਤਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝੇ: ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ

ਸਰਕਾਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਖਰਾਬ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ, ਉਸਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਉਚਿਤਤਾ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਸਮਰਥਨ 1958 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂ ਨੰਬਰ 897 ਵਿੱਚ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਥ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਨ। ਉੱਥੇ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ (ਮਿਤੀ 26 ਮਾਰਚ, 1958), ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਅਗਲੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਰੋਕ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ: -

"ਦੇਖਿਆ। ਧਾਰਾ 21 (4) ਤਹਿਤ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਾਈਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰੋ।

ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਹੀ ਆਯਾਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ: —

ਇਸ ਲਈ 26 ਮਾਰਚ, 1958 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜੇ ਉਸਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 16 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਜਾਣ ਦਾ ਇਛੁੱਕ ਨਾ ਹੋਵਾਂ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਹੈ. ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੰਚਾਰਜ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਕਸਾਰਤਾ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਸਮਰਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਨੂੰ ਵੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਖੁਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਤਹਿਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਖੋਹੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਹਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ।

ਉਦੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਉਚਿਤਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਮੈਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਏਕੀਕਰਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਖਰਕਾਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਦੇਆਬੀਆ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਣਉਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜੋ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਲਝ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਧਾਰਾ 22E ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਸਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵੀ ਓਨੀ ਹੀ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਥੇ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੇਲੋੜੀ ਜਾਂ ਬਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਾਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by Rakesh Sharma, Translator.